

ptinet ad caritatē: sed magis ad iusticiā que ē circa res exteriores.

Ad sextum sic proce

ditur. Videl q liberalitas sit maxia virtutum... Quid sit liberalitas... Liberalitas est maxima virtus... Liberalitas est maxima virtus... Liberalitas est maxima virtus...

rate. Ad secundū dicēdū q quilibz vt picipat rōne boni qtu ad emissionē ppri act. act. aut quarūdā aliarū vtutū meliores sūt qz pe cunia quā emittit liberalis. Ad tū dicēdū q libales maxime amāt: nō quidē amicitia honesti qsi sūt meliores: s; amicitia vtil: qā sūt vtiliores in exterioribus bonis q coit hōi nes maxime cupiūt. z etiā pp eandē cām cla ri redduntur.

Inde consi

derandū ē de vitis liberalita ti oppositis. Et p d avaritia 2o de pdgalitate. Circa pzi mū qruū octo. p vtrū auari tia sit pctm. 2o vtrū sit spale pctm. 3o cui vir tuti opponat. 4o vtrū sit pctm mortale. 5o vtrū sit grauiissimū pctōz. 6o vtrū sit carna le vel spūale pctm. 7o vtrū sit vitii capitale 8o de filiabus eius.

Ad primuz sic proce

dit. Videl q avaritia nō sit pctm. Dicitur. n avaritia qsi eris auiditas: quia. f. i appetitu pecunie consistit q quā oia extioza bona itelli gi pnt. s; appetere extioza bona n ē pctm: na turalit. n. hō ea appetit. tuz quia subiecta sūt hōi nālit. tū qā ea vita hois cōseruat. vñ z suba hois dicūt. g avaritia nō ē pctm. De pctm aut ē in deū aut i pximū aut in se ipsū vt s habitū ē. s; avaritia nō ē ppe pctm 3o deū: nō. n. opponit neq; religiōi neq; virtu tib theologis qbus hō ordinat i deū. neq; etiā ē pctm i seipsū: hoc. n. ppe ptinet ad gu lā z luxuriā: de q aplus dic. i. ad Cor. 6o qui fornicat in corpus suū peccat. filit etiā nō vi detur eē pctm i pximū: qā p h q hō retinet sua nulli facit iuriā. g avaritia nō est pctm. Ea q nāliter adueniūt nō sūt pctā. sed avaritia nālit qse gē senecturē qsi z quelibet defectū vt phus dic i 4o ethicoz. g avaritia nō ē pctm. s; ē qd dī ad Heb. vlt. Sit mores sine avaricia: cōtenti pntib. Rō di cendū q in quibuscūq; bonū consistit i dbita mēsurā: necē ē q p excessū vel diminutōez illius mēsure malū pueniat. i oibus aut que sūt ppe finē bonū consistit i quadā mēsurā. nā ea q sūt ad finē necē ē cōmēsurari fini sicut medicia sanitati: vt p; p phm i p poliū. bona aut extioza hnt rōne vtiliū ad finē sicut dic tū ē. vñ necē ē q bonū hois circa ea consistat

i quadā mēsurā: dū. s. hō fm aliquā mēsurā
qrit hōe extiozes diuitias. put sunt necie ad
vitā eius fm suā dditionē. 7 iō i excessu hui?
mēsure dñstī pētī: dū. s. aliquis supra debi
tum modū vult eas acgrere vlrerine qd pti
net ad rōnē auaricie q dñstī eē imoderat?
amor hūdi. vñ p3 q auaricia ē pētī. ¶ Ad p
mū g dicēdū q appetit^r rerū extioz est hōi
nālis vt eoz q sūt ppt finē. 7 iō itantū vitio
caret inq̄tū continetur sub regula supra ex
rōne finis. auaricia aut hāc regulā excedit. 7
iō ē pētī. ¶ Ad secūdū dicēdū q auaricia
pōt ipōtare imoderantiā circa res extiozes
duplicif. Uno mō imediate q̄tū ad accepti
onē vel cōseruatōēz ipfay: vt. s. hō plus dōbito
modo eas acgrat vel confuet. 7 fm hest di
recte pētī i p̄ximū: ga i extiozib^r diuitijs nō
pōt vñ hō supabūdare nisi alteri deficiat: ga
bona tpalia nō pōt simul possideri a multis
Alio modo pōt ipōtare imoderantiā circa i
teriozes affectiōes q̄s q̄s ad diuitias habet:
puta q imoderate aliqs diuitias amet aut d
sideret aut delectef i eis. et sic auaricia ē pec
catū hōis i seipsū: ga p hoc deordinat ei^r af
fectus. licz nō deordinet eoz^r sicut p vitia cā
nalia. ex dsequenti aut ē pētī i deū sic 7 oia
pctā mortalia inq̄tū hō ppt bonū tpale orē
nit eternū. Ad tūū dicēdū q inclinationes
nāles sūt regulāe fm rōnē q pncipatus te
net in nā hūana. et iō q̄uis senes ppt nāe de
fectū auidius extioz rez iqrāt subsidia: sic et
ois idigēs qrit sue idigētie supplemētū: nō
tū a pctō excusant si debitā rōnis mēsuraz
circa diuitias excedant.

Ad secunduz sic pro
cedif. Videt q auaricia non sit spāle pētī.
Dic. n. Aug^r i li^o de libe. ar. Auaricia q grece
philargiria dñ nō i solo argēto vel i nūmis:
s3 i oib^r reb^r q imoderate cupiūf itelligēda ē
s3 i oī pctō ē cupiditas imoderata alicui^r rei
quia peccatū ē sp̄reto. bono icōmutabili bo
nis cōmutabilibus iherere ut s habitū est. g
auaricia ē generale pētī. ¶ Scdm Jfido.
i libro ethimologiaz. auar^r dñ qñ auid^r eris. i
pecūie. vñ 7 i greco auaricia philargiria no
minat. i. amor argēti. s3 sub argento p qd pe
cunia siḡtur: siḡntur oia bona extioza quoz
pctū pōt nūmimate mēsurari vt s habitū ē
g auaricia dñstī i appetitu cuiuslibet extio
ris rei. g videt eē gnāle pētī. ¶ Sup illō

ad Ro. 7: Nam concupiam nesciebā rē. dic
glo. Bona ē lex q dū cupiaz p̄hibet oē ma
lū. p̄hibet. videt ar lex spālif p̄hibere concu
piscetiā auaricie vt or Ro. 20. nō cupiscef
re p̄ximi tui. g cupia auaricie ē oē malum.
7 ita auaricia est gnāle pētī. ¶ S3 est q
ad Ro. p. auaricia dñmeratur int alia spe
cialia pctā vbi dñ. Repletos oī iugrat: mali
cia fornicatiōe: auaricia rē. ¶ V^o dicēdū q
pctā fortūif speciē fm oba vt s habitum est
obm aut pcti ē illud bonū i qd tēdit inordi
nate appetit^r. 7 iō vbi ē spālis rō boni qd ior
dinate appetit^r. ibi ē spālis rō pcti. Alia aut ē
rō hōi vtilis 7 boni delectabilis. diuitie autē
fm se hñt rōnē vtil: ea. n. rōne appetit^r mō
tum i vsū hōis cedūt. 7 iō spāle qdā pctī ē
auaricia fm q imoderat^r ē amor hūdi pos
sessiōes q noie pecūie dñgnatur ex q lumif
auaricie nomē. vep qd verbū hūdi fm p̄ma
riā ipositionē ad possessiōes prinē videt q̄
sumus totalif dñ: ad multa alia deriuatur:
sic dñ hō hōe sanitate vxore vestitiū 7 alia
h^o vt p3 i p̄dicant^r. p̄ hñt etiā 7 nomē aua
ricie aphiatū ē ad oem imoderatū appetitūz
hūdi quacūq; rē sic Greg^r dic^r i qdā omel. q
auaricia ē nō solū pecūie: s3 etiā scie 7 altitu
dinis cū supra debitū modū sublimitas am
bitur. 7 fm B auaricia nō ē spāle pētī. et h
etiā modo loq̄ Aug^r d auaricia i auctozita
te iudicta. Vñ p3 rñtio ad p̄mū. ¶ Ad secun
dum dicēdū q oēs res extiozes q veniūt in
vsū hūane vite noie pecūie itelligūtur iquā
tū hñt rōnē boni vtilis. sunt aut qdā extioza
bona q pōt aliqs pecunia conseq: sicut volu
ptates 7 honores 7 alia h^o mōi: q hñt aliā rō
nē appetibilitatis. 7 iō illoz appetit^r h^o ppe di
citur auaricia fm q ē vitii spāle. ¶ Ad ter
tiū dicēdū q glo. illa loq̄ de cupia inordi
nata cui^r cūq; rei: pōt. n. itelligi q p̄p̄bitio
nē cupierez possessaruz p̄hibeat q̄rūctūz
rerū cupie q p res possessas hñi p̄nt.

Ad tertium sic proce
dit. Videt q auaricia nō opponat libalitati
ga sup illud Math. 5: Vñ q esuriūt 7 sitiūt
iusticiā. Criso^r dicit q duplex ē iusticia. vna
gnālis 7 alia spālis cui opponit auaricia. 7 h
idē phus dic^r i 5° ethicoz. g auaricia non op
ponit libalitati. ¶ P. Pctī auaricie i h^o cō
sistit q hō trāscēdit mēsurā i reb^r possessis.
sed h^o mōi mēsurā statuitur per iusticiā. g

auaricia directe opponit iusticie. et non liberalitati. **P** Liberalitas est virtus media inter duo vitia tria ut patet per philosophum in 2° et 4° ethicorum. scilicet auaricia non habet partem contrariam ut patet per philosophum in 3° ethicorum. ergo auaricia non opponit liberalitati. **S**ed est quod sicut dicitur in Ecclesiastes. 5° auaricia non in plebis pecunia. et quod amat diuitias fructum non capiet ex eis. sed non implebitur pecunia et inordinante eas amare est vitium liberalitati que appetit diuitiarum mediū tenet. ergo auaricia opponit liberalitati. **B**eatus dicitur quod auaricia importat immoderantiam quādam circa diuitias dupliciter. Uno modo immediate circa ipsam acceptionem et conseruationem diuitiarum: in quantum. scilicet aliquis acquirit pecuniam ultra debitum aliena surripiedo vel retinendo. et sic opponit iusticie. et hoc modo accipitur auaricia. **E**xzechiel. 22° ubi dicitur. Principes eius in medio eius quasi lupi rapietes predam ad effundendum sanguinem. et auare lucra sectanda. Alio modo importat immoderantiam circa interiores affectiones diuitiarum: puta cum quis nimis amat vel desiderat diuitias aut nimis delectatur in eis etiam si nolit rapere aliena. et hoc modo auaricia opponit liberalitati que moderatur boni affectioes ut dicitur. et sic accipitur auaricia. 2. ad Cor. 9°. Preparat reprobis benedictionem hanc paratam esse. et sic quasi benedictionem: non quasi auaricia gloriose. ut doleant pro dato et par sit quod dent. **A**d primum ergo dicitur quod Crisostomus et philosophus loquuntur de auaricia per modum dicta. auaricia autem secundo modo dicta notat philosophus in liberalitate. **A**d secundum dicitur quod iusticia proprie statuit mensuram in acceptioibus et conseruationibus diuitiarum secundum rationem debiti legalis: ut. scilicet homo non accipiat nec retineat alienum. sed liberalitas constituit mensuram rationis principaliter quod est in interioribus affectionibus. et per omnes in exteriori acceptioe et conseruatione pecuniarum et emissioe earum secundum quod in exteriori affectione procedit non obseruando rationem debiti legalis sed debiti moralis: quod attendit secundum regulam rationis. **A**d tertium dicitur quod auaricia secundum quod opponit iusticie non habet vitium oppositum: quia auaricia consistit in plus habendo quam debeat secundum iusticiam. et huic opponit minus habere: quod non habet rationem culpe sed pene. sed auaricia secundum quod opponitur liberalitati habet vitium per digalitatē oppositum.

Ad quartum sic procedit. **V**idetur quod auaricia sit peccatum mortale. **N**ullus enim est dignus morte nisi pro peccato mortali. sed propter auariciam homines digni sunt morte. cum n

apostolus ad Romanos. 1° promississet: repletos omni iniquitate: fornicatione: auaricia etc. subdit: qui talia agunt digni sunt morte. ergo auaricia est peccatum mortale. **S**ed dicitur in auaricia est quod aliquis inordinate retineat sua. sed hoc videtur esse peccatum mortale: dicitur enim. **B**asiliius. Est panis famelici quem tu tenes: nudi tunica quam conseruas: indigent argentum quod possides: quo circa tot iuriaris: quot exhibere uales. sed iniuriari alii est peccatum mortale: quia dicitur dilectio proximi. ergo magis omnis alia auaricia est peccatum mortale.

Nullus excecatur spirituali cecitate nisi pro peccato mortale quod animam perdat lumine gratie. sed secundum Crisostomum. tenebra anime est pecuniarum cupiditas. ergo auaricia que est pecuniarum cupiditas est peccatum mortale. **S**ed est quod. i. ad Cor. 3° super illud. si quis edificauerit super fundamentum etc. dicitur glo. quod lignum: fenus et stipulam superedificat ille qui cogitat que mundi sunt quod placeat mundo quod pertinet ad peccatum auaricie. ille autem qui edificat lignum fenus et stipulam non peccat mortaliter sed venialiter de eo. non dicitur quod saluus erit sic quasi pignus. ergo auaricia quicquid est veniale peccatum. **B**eatus dicitur quod sic dicitur est: auaricia dupliciter dicitur. Uno modo secundum quod opponit iusticie. et hoc modo ex genere suo est peccatum mortale: sic enim ad auariciam pertinet quod aliquis iniuste accipiat vel retineat res alienas quod pertinet ad rapinam vel furtum que sunt peccata mortalia ut sunt habitus. contingit tamen in hoc genere auaricie aliquid esse peccatum veniale propter imperfectionem actus: sicut dicitur est cum dicitur furto agere. Alio modo potest accipi auaricia secundum quod opponitur liberalitati. et secundum hoc importat inordinatum amorem diuitiarum. si ergo in tantum amor diuitiarum crescat quod preerat caritati: ut. scilicet propter amorem diuitiarum aliquid non vereatur facere contra amorem dei et proximi. sic auaricia erit peccatum mortale. si autem in ordinatio amoris infra persistat ut. scilicet homo cuius superflue diuitias amet: non tamen preerat earum amorem amoris domino: ut. scilicet propter diuitias non velit aliquid facere contra deum et proximum. sic auaricia est peccatum veniale. **A**d primum ergo dicitur quod auaricia commutatur peccatis mortalibus secundum illam rationem que est peccatum mortale. **A**d secundum dicitur quod **B**asiliius loquitur in illo casu in quo aliquis tenet ex debito legali bona sua pauperibus erogare: vel propter periculum necessitatis: vel etiam propter superfluitatem habitus. **A**d tertium dicitur quod cupiditas diuitiarum obtenebrat animam propter quod excludit lumen caritatis preferendo amorem diuitiarum amoris domino.

Ad quintum sic pro

cedit. **V**ides q̄ auaricia fit maximū pctōz. **D**r. n. **E**ccl. x. Auaro nihil ē scelestū. ⁊ p̄ ea subdit: nihil ē ūqui q̄ amare pecuniaz: hic n. ⁊ aīam suā venalē hz. ⁊ **T**ull' dicit in p̄ de officijs. Nihil ē tam angusti aī tāq̄ prauū q̄ amare pecuniā. s; h̄ ptinz ad auariciā. q̄ auaricia ē ḡuissimū pctōz. **¶** **T**āto aliquod pctm̄ ē grani' quāto magis caritati ōriatur. s; auaricia maxie ōriatur caritati: dicit enim **A**ug. i. li. 83. q̄stionū q̄ venenū caritatis est cupiditas. q̄ auaricia ē maximū pctm̄. **¶** **A**d ḡuitatem pcti p̄tinet q̄ sit icurabile: vñ ⁊ pctm̄ in sp̄m̄ sc̄m̄ d̄r grauiissimū quia est irremissibile. s; auaricia ē pctm̄ insanabile vt dicit p̄hs in 4. ethicoz q̄ senect' ⁊ oīs ipotentia illibales facit. q̄ auaricia ē grauiissimum pctōzū. **¶** **A**pl' dicit ad **E**ph. 5. q̄ auaricia ē idoloꝝ seruitus. s; idolatria op̄tat inē ḡuissima pctā. q̄ ⁊ auaricia. **¶** **S**ed 3 est q̄ adulteriū ē graui' pctm̄ q̄ furtū vt h̄r p̄. 6. furtū aut p̄tinet ad auariciā. q̄ auaricia nō ē ḡuissimū pctōz. **¶** **R**' dicit dū q̄ oē peccatū ex hoc ipso q̄ ē malū cōstitit i q̄dā coru' tione siue p̄uatiōe alicui' boni: in q̄tū ē volū tariū cōstitit i appetitū alicui' boni. Duplicif ḡ ordo pctōz p̄t attendi. **V**no' ex pre bōi qd p̄ pctm̄ cōtēnit vel corūpit: qd quāto mai' ē tāto pctm̄ ḡui' ē. ⁊ fm̄ hoc pctm̄: qd ē 3 deū ē ḡuissimū. ⁊ sub h̄ ē pctm̄ qd ē 3 p̄sonā hominis: sub quo ē pctm̄ qd ē 3 res extiores q̄ sūt ad vsū hoīs deputate: qd videt ad auariciam p̄tinere. **A**lio' p̄t attendi ḡdus pctōz ex pre boni cui iordinate subdit appetit' hūman' : qd quāto min' ē tāto pctm̄ ē d̄formi' turpius ē. n. subesse inferiori bono q̄ superior bonū aut extioꝝ rerum ē infimum inē hūmana bona. est etiā minus q̄ bonū corpis. qd etiā min' ē q̄ bonū aīe: qd etiā excedit a bono dīno. ⁊ fm̄ hoc pctm̄ auaricie q̄ appetit' hūanus subycit etiā extioꝝ reb' hz quodā modo deformitate maiorē: q̄ tñ corruptio vel p̄uatio boni formaliter se hz i pctō: ouersio aut ad bonū cōmutabile malit. magis est iudi. ā dā grauitas pcti ex pre boni qd corūpitur q̄ ex pre boni cui subycit appetitus. et iō dicit dū ē q̄ auaricia nō ē simplicif maximū pctōz. **¶** **A**d p̄mū ḡ dicit dū q̄ auctori' a tes ille loquit' de auaricia ex pre boni cui iō dicitur appetit'. vnde ⁊ i ecclesiastico p̄ rōne

subdit q̄ auarus suā aīaz hz venalē: q̄a videlicet aīam suā. i. vitā suā exponit piculis p̄ pecunia. ⁊ iō subdit: qm̄ i vitā suā piccit. i. cōtē p̄t itima sua: vt. s. pecuniā lucraret. **T**ullius n. addit h̄ esse angusti aī: vt. s. velit pecūie sōyici. **¶** **A**d secūdu' dicit dū q̄ **A**ug' ibi accipit cupiditatē ḡnāit' cuiuscūq̄ t̄p̄alis boni non fm̄ q̄ accipit sp̄aliē p̄ auaricia: cupiditas. n. cuiuscūq̄ t̄p̄alis boni ē venenū caritatis in q̄tū. s. hō sp̄nit bonū dīnū. p̄p̄ h̄ q̄ inberet bono t̄p̄ali. **¶** **A**d t̄tū dicit dū q̄ alit' ē ifanabile pctm̄ i sp̄m̄ sc̄m̄. ⁊ aliter auaricia. nā peccatū i sp̄m̄ sc̄m̄ ē insanabile ex pte cōtēptus pura q̄ hō cōtēnit vel mīam vel iusticiā: diuinam aut aliqd̄ hoꝝ p̄ que hoīs pctā fanā. ⁊ iō talis ifanabilitas p̄tinet ad maiorē grauitatē pcti. auaricia vō hz ifanabilitatē ex pte d̄fect' hūani: in q̄tū. s. sp̄. p̄cedit hūana nat' a q̄a q̄ a t̄gē ē magis deficiens eo magis idigz ā miniculo extioꝝ rerū. ⁊ iō magis i auariciam labif. vñ p̄ talē ifanabilitatē nō oīdit' pctm̄ ēē grauius: s; quodā mō p̄ h̄ ē piculo sius. **¶** **A**d q̄rtuz dicit dū q̄ auaricia op̄rat' idolatrie p̄ quādā similitudinē quā hz ad iōaz: ga sicut idolatra subycit se creature extioꝝ ita etiā auar': nō tñ eodē mō. s; idolatra qui dē subycit se creature extioꝝ vt exhibeat ei cultū dīnū auar' at subycit se creature extioꝝ imoderate eā cōcupiscēdo ad vsū non tñ ad cultū. ⁊ iō nō oportet q̄ auaricia habeat tātā grauitatem quātā habet idolatria.

Ad sextum sic proce

dit. **V**ides q̄ auaricia nō fit peccatū sp̄iale. **P**ctā. n. sp̄ialia vident' ēē circa sp̄ialia bōa s; mā auaricie sūt bona corpalia. s. extioꝝ diuitie. q̄ auaricia non ē pctm̄ sp̄iale. **¶** **P**eccatū sp̄iale 3 carnale diuidit'. sed auaricia videt' ēē pctm̄ carnale: seq̄. n. corruptio nem carnis vt p̄ i senib' q̄ p̄p̄ nāe carnalis defectū i auariciā icidit'. q̄ auaricia non est pctm̄ sp̄iale. **¶** **P**eccatū carnale ē p̄ qd etiā corpus hoīs deordinat': sc̄m̄ illud apli .i. ad Cor. 6. Qui fornicat' i corp' suū peccat s; auaricia etiā corpali' hoīem vexat. vnde ⁊ **C**riso' **M**ar. 5. cōparat auarū ⁊ emoniaco q̄ i corpe vexat. q̄ auaricia nō videt' ēē peccatū sp̄iale. **¶** **S**3 ē q̄ **B**reg'. 31. m. 201. op̄tat auariciā cū vitis sp̄ialibus. **¶** **R**' dicit dū q̄ pctā p̄cipue in affectu cōstitit. oēs autē affectiōes aīe siue passiōes terminātur ad

delectationes et tristitias ut patet per philosophum in 2° ethicorum. delectationum autem quedam sunt carnales et quedam spirituales. carnales quidem delectationes dicuntur quod in sensu carnis complentur: sicut delectationes ciborum et venereorum. delectationes vero spirituales dicuntur quod complentur in sola anime apprehensione. illa ergo peccata dicuntur carnalia quod perficiuntur in delectationibus carnalibus. illa vero dicuntur spiritualia quod perficiuntur in spiritualibus delectationibus absque carnali delectatione. et hoc modo est auaricia delectata. non auarus in hoc quod considerat se possessorem diuitiarum. et ideo auaricia est peccatum spirituale.

Ad primum ergo dicitur quod auaricia circa corporalem obiectum non est delectatione corporalis: sed solum animalem: puta. si homo in se delectatur quod diuitias possideat. et ideo non est peccatum carnale. ratione tamen obiecti mediū est in peccato pure spiritualia quod querunt delectationes spiritualis circa obiecta spiritualia: sicut superbia est circa excellentiam et vitia pure carnalia que querunt delectationem pure corporalem circa obiectum corporale. Ad secundum dicitur quod motus respicit speciem secundum terminum ad quem: non autem secundum terminum a quo. et ideo vitium dicitur carnale ex hoc quod tendit in delectationem carnalem: non autem ex eo quod procedat ex aliquo defectu carnis. Ad tertium dicitur quod Crisostomus comparat auarum demoniacum: non quia veretur in carne sicut demoniacus: sed per oppositum: quia sicut demoniacus ille de quo legitur Mat. 5. se denudabat: ita auarus se superfluis diuitiis onerat.

Ad septimum sic procedit.

Videatur quod auaricia non sit vitium capitale. Auaricia enim opponitur liberalitati sicut medio et prodigalitati sicut extremo. sed neque liberalitas est principalis virtus neque prodigalitas vitium capitale. igitur auaricia non debet poni vitium capitale. **¶** Sic est dictum est: illa dicuntur esse vitia capitalia que habent principales fines ad que ordinantur fines aliorum vitiorum. sed hoc non operatur auaricie: quia diuitie non habent rationem finis: sed magis rationem eius quod est ad finem ut dicitur in primis ethicorum. ergo auaricia non est vitium capitale. **¶** Gregorius dicit 2° moralium quod auaricia quousque oritur ex elatione quousque per timorem: dum enim quodam deficere sibi ad superflua necessaria estimat mentem ad auariciam relaxat. sunt alii qui dum potentiores videri appetunt ad alienarum rerum ambitum succedunt. ergo auaricia magis oritur ab aliis vitiis quam ipsa sit vitium capitale respectu aliorum. **¶** Sed hoc est quod Gregorius 31° moralium ponit auariciam inter vitia capitalia

¶ dicitur quod sicut supra dictum est: vitium capitale dicitur ex quo alia vitia oriuntur secundum rationem finis quod cum sit multum appetibilis propter eius appetitum homo procedit ad multa facienda vel bona vel mala. finis autem maxime appetibilis est beatitudo vel felicitas que est ultimus finis humane vite ut supra habitum est. et ideo quanto aliquid magis precipue conditio felicitatis tanto magis est appetibile. est autem vna de conditionibus felicitatis ut sit per se sufficiens: alioquin non quateret appetitum tantum ultimum finis. sed per se sufficientiam maxime reprobmittit diuitie ut Boetius dicit in 3° de consol. cuius ratio est: quia sicut philosophus dicit in 5° ethicorum. denarium vitium quod si fideiussores ad omnia habenda. et dicitur in Ecclesiastico 10° quod pecunie obediunt omnia. et ideo auaricia que consistit in appetitu pecunie est vitium capitale. Ad primum ergo dicitur quod virtus precipue secundum rationem. vitium autem precipue secundum inclinationem appetitus sensitui non autem ad idem genus principaliter respicit rationem et appetitus sensitui. et ideo non oportet quod principale vitium opponatur principali virtuti: vnde in libro liberalitas non sit principalis virtus: quia non respicit ad principale bonum rationis: auaricia tamen est principale vitium: quia respicit ad pecuniam que habet quadam principalitatem in bonis sensibilibus ratione iam dicta prodigalitas autem non ordinatur ad aliquem finem principale appetibilis: sed magis videtur procedere ex defectu rationis. **¶** In philosopho dicit in 4° ethicorum quod prodigus magis dicitur vanus quam malus. Ad secundum dicitur quod pecunia ordinatur quod ad alium finem: in quantum tamen utilis est ad omnia sensibilia acquirenda continet quodammodo virtute omnia. et ideo habet quadam similitudinem felicitatis ut dictum est. **¶** Ad tertium dicitur quod nihil prohibet vitium capitale in eodem a quibusdam aliis oriri ut dictum est: dum tamen ex eo alia vitia soleant plerumque oriri.

Ad octauum sic procedit.

Videatur quod non sint auaricie filie que dicuntur scilicet proditio: fraus: fallacia: piuria: inquietudo violentie. et in misericordiam obduratio. Auaricia enim opponitur liberalitati ut dictum est. proditio autem fraus et fallacia opponuntur prudentie. piuria religioni inquietudo spei vel caritati que quiescit in amato: violentie opponuntur iusticie: obduratio misericordie. ergo hoc modi vitia non pertinent ad auariciam. **¶** Proditio dolus et fallacia ad idem pertinent videtur scilicet ad primi deceptionem. ergo non debent omnia enumerari tantum dicitur de filie auaricie. **¶** Proditio ponit nouem filias: videlicet mendacium: fraus: furtum: piurium et turpis lucris appetitus: falsa

testinonla: volentia: ihuanitas: rapacitas.
 g̃ p̃ma assignatio filiarū fuit insufficientis. ¶ **P**
hus in 4.º ethicoꝝ ponit multa gña vitioꝝ
 p̃tinetū ad auariciā quā noiat illibalitates
 videlz parcos: tenaces: chimbiles: illibales
 opatiōes opantes ⁊ de meretricio pastos. ⁊
 vsurarios: alcatores. ⁊ mortuoz spoliatores
 ⁊ latrones. g̃ videt q̃ p̃dicta enumeratio sit
 insufficientis. ¶ **T**yrāni maxime violentias
 subdit iſerūt. dic̃ aut̃ p̃hs ibidē q̃ tyrānos
 ciuitates desolatēs ⁊ sacra p̃dantes nō dici
 mus illibales. Lauaros. g̃ violētia non debet
 poni filia auaricie. ¶ **S** 3.º est q̃ Greg. 3.º
 moral. assignat alias auaricie filias p̃us enu
 meratas. ¶ **R**º dicēdū q̃ filie auaricie dicūt
 vitia que ex ipsa oriūt. ⁊ p̃cipue s̃m appetitū
 finis q̃a vō auaricia ē sup̃fluus amor h̃ndi di
 uitias in duob⁹ excedit. p̃. n. sup̃abūdat in re
 tinēdo. ⁊ ex hac pte oriē ex auaricia obdura
 tio 3.º miam: q̃a. s. cor ei⁹ mīa nō emollit: ut d̃
 diuitijs suis subueniat miseris. 2.º ad auarici
 am p̃tinet sup̃abūdate in accipiēdo. ⁊ s̃m h̃
 auaricia p̃t̃ cōsiderari dupl̃r. ¶ **U**noº s̃m q̃ ē
 i affectu. ⁊ sic ex auaricia oriē getudo in q̃tū
 ingerit hōi sollicitudinē ⁊ curas sup̃fluas.
 auarus. n. non implebit̃ pecūia: ut d̃ Eccl̃ia
 stes. 5.º. ¶ **A**lioº p̃t̃ cōsiderari i effectu. ⁊ sic in
 acgrēdo aliena vitur q̃nq; q̃dē vi q̃d p̃tinet
 ad violētiās: q̃nq; aut̃ dolo: q̃ q̃dēz si fiat in
 ṽbo fallacia erit q̃tū ad simplex ṽbū: p̃iuriū
 aut̃ si addat cōfirmatio iuramēti. si aut̃ dol⁹
 cōmittit̃ i ope sic q̃tū ad res erit fraus: q̃tūz
 aut̃ ad p̃sonas erit p̃ditio ut p̃z de Juda q̃ ex
 auaricia p̃didit x̃pm. ¶ **A**d p̃mū g̃ dicēdūz
 q̃ non oportet filias alicui⁹ p̃cti capitalis ad
 idē gen⁹ vitij p̃tinē: q̃a ad finēz vni⁹ vitij
 p̃t̃ ordinari etiā p̃ctā alteri⁹ gñis. aliud est
 n. p̃ctm̃ h̃re filias ⁊ p̃ctm̃ h̃re sp̃s. ¶ **A**d se
 cūdū dicēdū q̃ illa tria distiguūt̃ sic dictūz
 est. ¶ **A**d t̃tū dicēdū q̃ illa nouē reducūt̃
 ad septē p̃dicta nā mēdaciū ⁊ falsū testimo
 niū oriēnt̃ sub fallacia. falsū. n. testimoniūz
 ē q̃dā specificatio mēdacy: sicut ⁊ furtum ē
 q̃dā specificatio fraudis. vñ sub fraude cōti
 nel. appetitū aut̃ turpis lucrī p̃tinet ad ige
 tudinē. rapacitas at̃ oriēnt̃ sub violētia cum
 sit sp̃s ei⁹. ihuanitas aut̃ est idē q̃d obdura
 tio 3.º miam. ¶ **A**d q̃tū dicēdū q̃ illa q̃ p̃t̃
 Az. sūt illibalitas uel auaricie sp̃s magis q̃
 filie. p̃t̃. n. aliqs dici illibalis uel auarus ex
 eo q̃ deficit i dādo: ut si q̃dē paz det vocat

parcus. si at̃ nihil: tenax. si cū magna difficul
 tate det vocat̃ chimbilis q̃si chimini vendi
 tor: q̃a de paruis magnā vim facit. q̃nq; autē
 aliquis d̃r illiberalis uel auar⁹: q̃a excedit in
 accipiēdo. ⁊ hoc dupliciter. vnoº q̃a turpi⁹
 lucrat: uel vilia ⁊ seruilia opera exercēdo p̃
 illiberales opatiōes: uel q̃a de aliq̃b⁹ vitioſis
 actib⁹ lucrat: sicut de meretricio uel de aliq̃
 h⁹ mōi: uel q̃a lucrat de eo q̃d gratis oportet
 cedere sicut vsurary uel q̃a lucrat multa cū
 paruo labore. ¶ **A**lioº q̃a iniuste lucrat vñ nimis
 vim iſerendo: sicut latrōes: uel mortuos spo
 liando: uel ab amicis auferēdo: sicut aleato
 res. ¶ **A**d q̃tū dicēdū q̃ sicut liberalitas ē
 circa mediocres pecunias: ita ⁊ illiberalitas ē
 vñ tyranni q̃ magna p̃ violētiā auferūt non
 dicunt̃ illiberales sed iniusti.

Deinde cōside
randū ē de prodigalitate. ⁊
circa hoc cōrunt̃ tria. p̃ vtz
pdigalitas auaricie oppō
tur. 1.º vtrū prodigalitas
sit p̃ctm̃. 3.º vtrū sit graui⁹ p̃ctm̃ q̃ auaricia.
Ad primū sic proce

ditur. Videt̃ q̃ prodigalitas nō opponatur
 auaricie. Opposita. n. nō p̃t̃ simul eē i eodē
 s̃z aliq̃ sūt pdigi ⁊ illiberales. g̃ pdigalitas n̄
 opponit̃ simul auaricie. ¶ **O**pposita sūt cir
 ca idē. s̃z auaricia s̃m q̃ opponit̃ liberalitati
 ē circa passiones q̃sdā quib⁹ hō afficit̃ ad pe
 cuniā. pdigalitas aut̃ nō videt̃ eē circa aliq̃s
 ase passiones: nō. n. afficit̃ circa pecūias nec
 circa aliq̃d aliud h⁹ mōi. nō g̃ pdigalitas op
 ponit̃ auaricie. ¶ **P**ctm̃ p̃ncipalit̃ recipit
 sp̃ciē a fine vt supra habitū ē. s̃z pdigalitas
 sp̃ videt̃ ordinari ad aliq̃e finē illicitū p̃p̃
 quē sua bona expēdat. ⁊ p̃cipue p̃p̃ volupta
 tes. vñ ⁊ Luc. 15.º d̃r d̃ filio pdigo q̃ dissipa
 uit subst̃tiā suā luxuriose viuēdo. g̃ videtur
 q̃ pdigalitas magis opponat̃ p̃antie ⁊ iſen
 sibilitati q̃ auaricie ⁊ liberalitati. ¶ **S** 3.º ē
 q̃ p̃hus i 2.º ⁊ 4.º ethicoꝝ ponit̃ pdigalitates
 oppositā liberalitati ⁊ illibalitati quā nūc au
 riciā dicim⁹. ¶ **R**º dicēdū q̃ i moralib⁹ atten
 ditur oppositio vitioꝝ ad iuicē ⁊ ad ṽtutem
 s̃m sup̃abūdatiā ⁊ defectū. differūt aut̃ au
 ricia ⁊ pdigalitas s̃m sup̃abūdatiā et defec
 tū d̃nerſimode. nā in affectiōe diuitiaz au
 rus sup̃abūdat pl⁹ debito eas diligēs. pdig⁹